

Gebiedsgerichte Terugkoppeling Groene Hart Noord

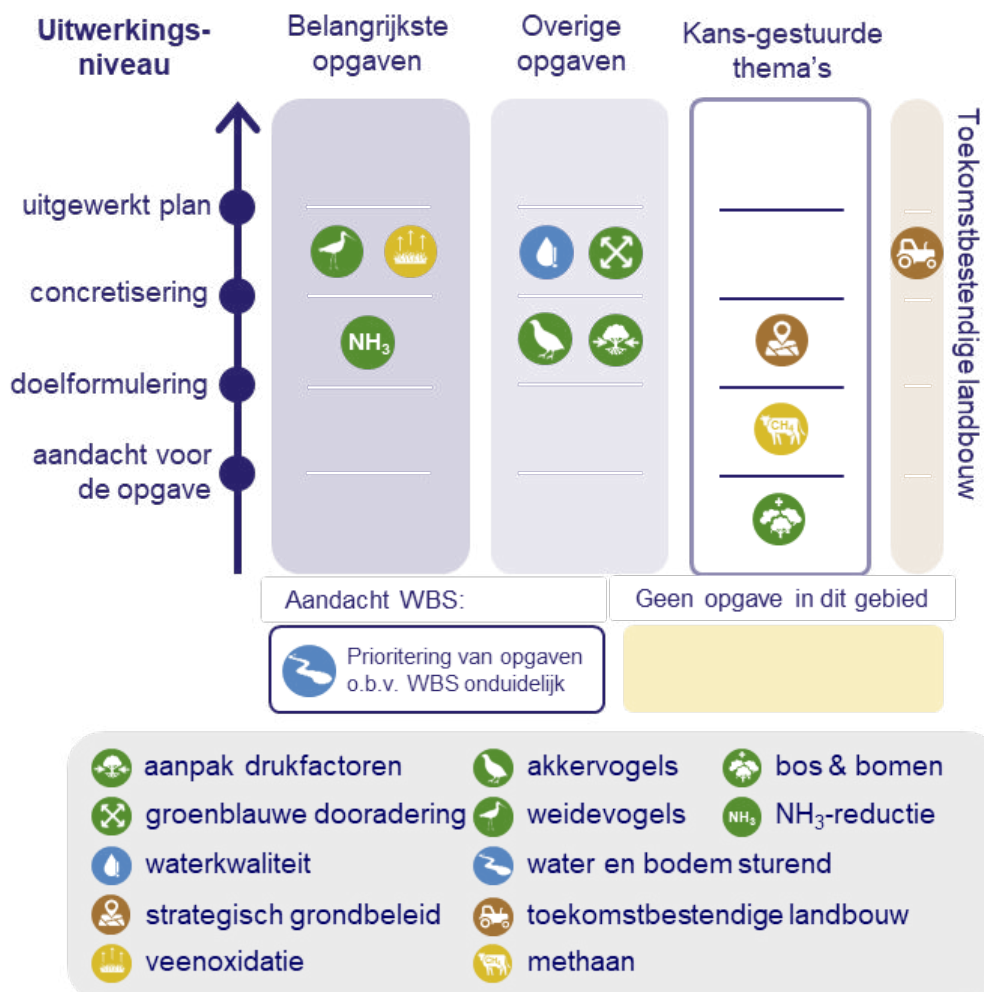
Inleiding

De provincie heeft met veel aandacht de gebiedsplannen van de 16 deelgebieden in Zuid-Holland geanalyseerd. Ze zijn in januari 2026 met waardering door Gedeputeerde Staten vastgesteld voor analyse. Deze gebiedsgerichte terugkoppeling is onderdeel van het Tweede Peilmoment. Per deelgebied staan we stil bij de opbrengsten, sterke punten en verbeteringsuggesties. De terugkoppeling is bedoeld om de deelgebieden de komende maanden verder op weg te helpen samen resultaten te realiseren en de gebiedsplannen te verbeteren. In september 2026 wordt een besluit van Provinciale Staten verwacht over de brede vervolgaanpak van de gebiedsprocessen in het ZH-PLG.

Hierna volgt inzicht in 1) de opbrengst van het gebiedsplan; 2) de sterke punten in het gebiedsplan; 3) verbeteringsuggesties voor het gebiedsplan en 4) een vooruitblik op de korte termijn.

Opbrengst gebiedsplan

Uitwerkingsniveau gebiedsplan

Randvoorwaarden

Het gebiedsplan stelt ook een aantal randvoorwaarden voor verdere uitvoering, namelijk:

- **Economisch perspectief en verdienvermogen:**

- De opstapeling van opgaven beperkt de agrarische mogelijkheden. Benoem toekomst landbouw als doel, weeg doelen ten opzichte van elkaar af (trade-off). Geef heldere doelen die hanteerbaar zijn voor een individueel bedrijf. Rendabele verdienmodellen op de langere termijn moeten het uitgangspunt zijn.
- **Juridische zekerheid:**
 - Duidelijkheid over PAS-melders, het opstarten van vergunningverlening en technische en juridische borging van maatregelen.
- **Financiering en instrumentarium:**
 - Langjarige financiering voor het organiseren en uitvoeren van maatregelen, monitoring, beheer en onderhoud.
 - Ruimtelijk instrumentarium, zoals voor her-/afwaardering, grond, een grondbank en regionale stikstofbank.
- **Beleidsruimte en maatwerk:**
 - Geef ondernemers de ruimte om zich aan te passen.
 - Geef gerichte begeleiding voor extensiveren en stoppers. Zorg voor coaching/advisering voor alle boeren
 - Echt oog voor de impact van doelen natuur, water en klimaat op landbouw. Wees bereid de doelen af te wegen tegen het belang van een duurzaam beheerd landschap. Anders haal je je WKN-doelen ook niet
- **Governance en proces:**
 - Soepele afstemming tussen provincie en waterschap in ruimtelijke ordening en omgevingsbeleid.
 - Zorg dat je als provincie niet alleen komt vragen, maar heb ook iets te bieden, zoals betrouwbare samenwerking, extra geld bij opschaling en ruimtelijke en juridische kaders.
 - Langjarig, continuïteit geldt niet alleen voor financiering, maar überhaupt voor het (samen)werken aan het landelijk gebied.

Financiële vraag

In Groene Hart Noord zien we dat er een brede ophaal is geweest van projecten die deels al lopen, of waar energie zit om het uit te gaan voeren. Dit heeft geresulteerd in een hoog aantal van 31 projectvoorstellen. Doordat deze projecten deels al lopen is voor een gedeelte al financiering georganiseerd in de vorm van cofinanciering of andere budgetten. Aanvullend op deze financiering is een financieringsbehoefte van €72,2 mln met een doorkijk naar €1 mln per bedrijf voor bedrijfsmaatregelen / omschakelen / grondverwerving / afwaarderen etc.

Een deel van de projecten heeft een aanvullende financieringsvraag naast reeds bestaande eigen middelen. Dit is het geval voor o.a. de projectvoorstellen verwaarden rundveemest tot potgrond, perspectief in de polders, Oostvlietpolder, Bijenlandschap, Heggen en hagen – GBDA en polderlab Vrouwenne.

Voor een deel van de projecten is eerder financiële dekking toegezegd. Bovenop deze financiële dekking is een aanvullende financiële vraag gedaan. Het LIVE-project (leren innovatienetwerk veenweiden) heeft voor onderdelen Kagerplassen – mestpilot, Kagerplassen, weidevogel polderplannen, Kageerplassen – gebiedsbod en randvoorwaarden, en Kagerplassen – pilot hoofdwatergangen een aanvullende financiële vraag ingediend met het gebiedsplan. Ook voor de aanleg van WIS is een deels nieuwe financiële vraag ingediend.

Er geldt ook een aanvullende financiële vaag bovenop ANLb voor het projectvoorstel Boerenatuur Boerenlandvogels. Bovenop SKNL dekking is er een financiële vraag voor de projectvoorstellen De Wilck en Grote Westeindse Polder.

Sterke punten

Allereerst wil de provincie haar waardering voor het gebiedsplan van Groene Hart Noord nog eens herhalen. Ondanks dat de samenwerking in het gebied in opbouw is, ligt er een breed gedragen gebiedsplan dat initiatief en energie uitspreekt. Tegelijkertijd is het gebied helder in de vraag die zij stelt aan de provincie en medeoverheden. Hier zullen we de komende periode met elkaar aan moeten werken.

- De samenwerking is goed tot stand gekomen en kent een ambitie voor een duurzaam karakter. Het gebied spreekt uit dat het samen wil toewerken naar een duurzaam samenwerkingsmodel. Dit biedt continuïteit die nodig is om samen te werken aan de opgaven in het landelijk gebied. Met de uitgesproken tijdshorizon kan langjarig worden samengewerkt.
- Er zijn veel concrete projecten opgehaald vanuit het gebied. Het totaal (tot nu toe) van 31 projecten zegt veel over de bereidheid en de initiatiefkracht van het gebied om stappen te zetten op de doelen in het landelijk gebied. Het is duidelijk dat de initiatieven uit het gebiedsplan kunnen zorgen voor beweging.
- Het toevoegen van het doel vitale agrarische sector door het gebied zelf zorgt ervoor dat er focus blijft op een vitale landbouwsector. Hierin vraagt het gebied expliciet aandacht voor verdienmodellen, landinrichting en bedrijfsmaatregelen. Hiermee draagt het gebiedsplan bij aan toekomstbestendige landbouw. Bijvoorbeeld de projecten Regie en Perspectief en Land van Wei en Water geven concreet en ambitieus invulling aan de transitie in het landelijk gebied, waarmee bijvoorbeeld ook aandacht wordt gegeven aan verdienmodellen. Om de daadwerkelijke bijdrage van de verschillende projecten inzichtelijk te krijgen is wel nadere uitwerking nodig.
- Het N2000-gebied De Wilck is goed meegenomen en de belangrijkste knelpunten en drukfactoren zijn benoemd. Voor de verdere uitwerking loopt een proces met Staatsbosbeheer waar nadere concretisering uit zal komen.

Verbetersuggesties

Korte termijn

- Verbind de agrarische initiatieven (in ieder geval Regie en Perspectief en Agrarische Structuurverbetering) zoveel mogelijk met elkaar, zodat er onderlinge samenhang is, ze elkaar versterken i.p.v. met elkaar concurreren.
- Door het hele gebiedsplan heen is er aandacht voor uitgangspunt Water en Bodem Sturend, maar dit sluit nog niet voldoende aan bij de meest urgente WBS-opgaven in het gebied. Daarnaast zijn er verschillende projecten die een sterke link hebben met Water en Bodem Sturend. Benoem deze link in de projecten.
- In de projectbeschrijvingen staat of de bijdrage aan de opgaven klein, middel of groot is. Concretiseer deze bijdrage om in te schatten wat de projecten daadwerkelijk realiseren op doelbereik. Bijvoorbeeld voor de aanleg van WIS: het areaal van de voorgenomen WIS aanleg wordt niet genoemd.
- Formuleer een concretere ambitie voor de opgaven worden met verwacht doelbereik. Hiermee spreekt het gebied zich meer uit op de richting voor verschillende opgaven.

Middellange termijn

- Werk aan de samenhang tussen projecten. Hoewel de werkpakketten breed bijdragen aan de doelen in het landelijk gebied, staan projecten vaak op zichzelf. Doe dit bijvoorbeeld door verbinding te leggen tussen verschillende projecten.
- De opgaven en de indicatieve doelen voor GHN worden benoemd in hoofdstuk 3 en vervolgens welke projecten (kunnen) bijdragen aan de doelen. Doe in het gebiedsplan ook een uitspraak over de concrete ambitie op deze doelen. Wanneer wil het gebied welk deel hebben gerealiseerd, en hoe zet het daarop in? Mogelijk dat het toekomstbeeld dat in ontwikkeling is, hier een bouwsteen voor kan zijn.
- Verduidelijk wat nodig is om de genoemde emissiereductie in het project monomestvergistings en verwaarding daadwerkelijk te halen. Beschrijf wat de effecten zijn van de emissierarme mest en RENURE op de bodem.
- Schenk aandacht aan dierenwelzijn, bodemgezondheid en de emissiereductie uit de landbouw (methaan en lachgas) om de landbouw (meer) toekomstbestendig te maken.

Hoe verder?

De provincie als gebiedsautoriteit:

- Gaat aan de slag met het verder uitwerken en bestuurlijk vaststellen van richtinggevende doelen voor gebieden (waar mogelijk/nodig).
- Ontwikkelt haar beleidskaders verder, zoals de Modulaire Herziening van het omgevingsbeleid, het Regionaal Waterprogramma, de Uitvoeringagenda Landbouw, en de SANE-maatregelsoorten.
- Biedt ondersteuning aan de gebiedsprocessen met gebiedsmanagers, proceskosten en deelnamevergoedingen. De gebiedsprocessen lopen in ieder geval tot Statenbesluit over de vervolgaanpak in september 2026 door.

De provincie als gebiedspartner:

- Werkt aan het versterken van integraliteit door integraliteit tussen *gebieden* te versterken via gebiedsmanagers en regietafels maatregelen en projecten voor biodiversiteit meer afstemmen. En integraliteit tussen *opgaven* te versterken door gelijksoortige projecten in samenhang op te pakken en waar nodig overkoepelend beleid te maken.
- Werkt aan het versterken en concretiseren van gebiedsplannen door
 - Opvolgen van aanbevelingen uit gebiedsgerichte terugkoppelingen
 - Programmeren selectie van low-regret projectvoorstellen via de Voorjaarsnota 2026 voor behoud van energie en voorgang in gebiedsprocessen.
 - Overige projectvoorstellen te concretiseren en programmeren o.b.v. het geactualiseerde afwegingskader ZH-PLG. Deze programmering wordt november 2026 verwerkt in de begroting 2027.

Daarnaast werkt de provincie aan een vervolgaanpak voor de gebiedsprocessen, aanhakend op en lobbyend richting het nieuwe Rijksbeleid. Voor de vervolgaanpak spreken we ook met gebiedspartners. Het voorstel wordt naar verwachting voor de zomer gedeeld, waarna Provinciale Staten het in Q3 2026 kunnen behandelen.

Tevens gaat de provincie aan de slag met de gestelde randvoorwaarden. We herkennen veel randvoorwaarden vanuit de gebiedsplannen en werken op dit moment al aan een aantal

gestelde randvoorwaarden. Tegelijkertijd geldt dat we voor een deel van deze randvoorwaarden nog werk te doen hebben of een besluit moeten nemen. De komende periode gaat de provincie hiermee aan de slag en kijkt welke rol zij hierin kan vervullen.

Wij vragen of het gebied zich met ons inzet voor:

- Blijf doen wat je al deed: benut reeds geplande overleggen voor het opwerken en concretiseren van ingediende en nieuwe projectaanvragen waar nodig.
- Ga samen met de gebiedspartners (inclusief ons) met de verbeter suggesties op de korte termijn aan de slag om het gebiedsplan nog beter aan te laten sluiten bij de opgaven in het landelijk gebied.
- Onderzoek welke maatregelen in samenhang met elkaar binnen het kerngebied Veenweiden kunnen worden opgepakt. Maak daarbij gebruik van elkaars kennis en kunde.